СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 229. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го ЖОВТНЯ 1948. No. 229. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 2, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

НАКЛИКАЮТЬ КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД НА ГЕН. ПРОКУРАТОРА

Вашингтон, 30 вересня. — Конгресмен Джан МекДовел, діючий голова комісії неамериканських діянь, оприлюднив вислід допитів комісії над розмірами шпигунства комуністів у користь Совєтів. Він ствердив, що Совєти дістали в свої руки 89 найбільших тайн, а між ними є відомості про виріб атомової сили, про турбові літаки, про радар, матеріяли на виріб гармат, хемічні сполуки, документи в справі закордонної політики з департаменту стейту, винаходи в справі оборони, про нові вибухові матеріяли і про розміщення американських летунських майданів. На підставі таких розкрить комісія вийшла була з домаганням, щоб департамент справедливости поставив в стан обвинувачення виновників, між ними пятьох комуністів, одначе генеральний прокуратор Там С. Кларк відмовився це зробити. З огляду на таке рішуче становище конгресмен МекДовел твердить, що генеральний прокуратор повинен бути покликаний до відповідальности за невиконання конституційного обовязку („імпічмент") у конгресі. Крім занедбання покликати перед суд пятьох запідозрених у шпигунстві, МекДовел закидає Кларкові ще нарочну недоладчу стилізацію акту обвинувачення 12 комуністичних провідників.

ТРУМАН ПРИПИСУЄ ВЕЛИКОМУ БИЗНЕСОВІ ЗНЕСЕННЯ КОНТРОЛІ ХАРЧІВ

Луїсвил, у стейті Кентокі. — Президент Труман у своїй передвиборчій промові назвав по імені Краєве Товариство Вирібників як організацію великого бизнесу, що призвела до знесення законної контролі харчів після війни. Це товариство тримає під своїм впливом Републиканську партію і тому через неї можуть в Америці прийти наново часи монополій приватного бизнесу, доводив президент.

ВОРЕН КАЖЕ, ЩО РЕЖІМ ТРУМАНА ТРІЩИТЬ

Ню Йорк. — Кандидат на віцепрезидента Злучених Держав з рамені Републиканської партії, Ирл Ворен, сказав у своїй передвиборчій промові в Мангетен Сентер, що Демократична партія не дописала як у внутрішній так і в закордонній політиці і тому адміністрація Трумана „тріщить у своїх пошитих рубцях, якими зчеплені докупи вольности одиниць при виконуванні американських прав". Ворен не жалував теж кольок партії Генрія Волеса за те, що її кандидат створив собі партію „для дискредитування Америки перед тими, що намагаються нищити американські установи".

ФИЛЯ ЙДЕ ТЕПЕР ПРОТИ РОСІЇ — АЧЕСОН

Ленсинг, у стейті Мишиген. — Дін Ачесон, колишній підсекретар стейту, заявив, що політична филя звертається тепер проти Росії, одначе повоєнна кріза може ще довго потривати. Він ствердив, що закордонна політика Америки осягає успіхи, не зважаючи на те, що Росія намагається розбити мир у світі. Радою на те є тільки обєднання усіх країн для стримання походу Росії. Ці думки висловив Ачесон у товаристві адвокатів.

ДЮІ ВИКЛЮЧАЄ ІЗОЛЯЦІЮ АМЕРИКИ В МАЙБУТНОСТІ

Солт Лейк Сіті, у стейті Юта. — Губернатор Дюї, як републиканський кандидат на президента, остеріг Совєтський Союз, що Америка не дасть себе застрашити або підступом загнати в політику угодовства або повороту до ізоляціонізму. Це була головна тема передвиборчої промови Дюія, над якою він працював довший час із своїми дорадниками. Промова була виголошена в такому моменті, в якому світ звертає увагу на становище Америки з огляду на її закордонну політику. Він виявив 9 напрямних американської закордонної політики. Деякі були повторенням попередніх заяв, а в засаді вони доводили, що Росія й Злучені Держави зчепилися тепер над вирішенням долі знищеної Европи. Дюї каже, що треба створити третю силу, настільки могутню, щоб недопустити до запанування тоталітарного режіму для знищення вольностей. Такою силою повинна стати організація Злучених Держав Европи. До цього можна дійти через Обєднані Держави, всеодно, чи в цій організації буде брати участь Росія, чи ні.

ВОЛЕСОВА ПАРТІЯ ГОДИТЬСЯ НА ДЕЯКИХ ДЕМОКРАТИЧНИХ КАНДИДАТІВ

Вашингтон. — Прогресивна партія відтягає своїх 13 кандидатів на конгресменів при осінних виборах і годиться, щоб її прихильники голосували на кандидатів Демократичної партії у пятьох стейтах. Таку оповістку оприлюднив управитель передвиборчої кампанії Волеса, С. В. Болдвин. Як причину до такої зміни фронту подав Болдвин зміну цілей демократичних кандидатів, як це слідно з їхніх заяв. Не зважаючи на це, Волесова партія ще підтримує 100 своїх кандидатів на конгресменів, а 11 на сенаторів. Найбільш знаним кандидатом, якого прогресисти не будуть поборювати, є Честер Бовлс, колишній адміністратор цін, який кандидує тепер на губернатора у стейті Конетикат.

ПОМЕРЛА ЖІНКА ПРЕЗИДЕНТА ТЕОДОРА РУЗВЕЛТА

У місцевості Ойстер Бей, на Лонг Айленд під Ню Йорком, померла у сні жінка Теодора Рузвелта, проживши 87 літ. Вона нездужала вже довший час і не брала жодної участи в прилюдним житті. Її чоловік помер у 1919 році, теж несподівано. Він був президентом Злучених Держав від 1901 до 1909 р., обійнявши цей уряд як віцепрезидент після замордування президента МекКинлія. З її смертю осталися вихвих тільки три вдовиці після президентів, а це пані: Френклин Д. Рузвелт, Вудров Вилсон і Калвин Кулидж.

Америка не відкличе свого війська з Кореї перед забезпеченням її незалежности

Вашингтон, 30. вересня. — Департамент стейту оприлюднив ноту, вислану перед двома днями до Совєтів у відповідь на совєтську ноту з 18. вересня. У своїй ноті Совєти повідомили Америку, що вони відтягають свої війська з північної Кореї з кінцем біжучого року і висловлюють надію, що Злучені Держав відтягнуть у тому часі свої війська з південної Кореї. На це відповів департамент стейту, що відкликання армії є злучене з більшою справою, а це злукою обох частин і з незалежністю Кореї, а цю справу буде своєчасно розбирати Асамблея Обєднаних Держав.

Справа Кореї є пятою справою на календарі праці Асамблеї О.Д., одначе не можна передбачити часу, коли вона піде під наради.

„ГОЛОС АМЕРИКИ" ПЕРЕЙШОВ ПІД КОНТРОЛЮ УРЯДУ.

Вашингтон. — З днем 1-го жовтня перейшла програма „Голос мерики" під контролю департаменту стейту на підставі умови з підприємством Колумбія Продкистінг Компані, яке досі цю програму вело. З перебранням програми будуть заведені деякі зміни у передачі програми в різні країни світу. Як тільки вдасться зкомплетувати персонал, будуть передавати програму в більше мовах, ніж дотепер, між іншими і в українській мові.

Департамент стейту нараховує 2,000,000 радієвих апаратів на землях під совєтами, через які можна буде пересилати американські новинки до підсовєтських громадян. Асистент секр. стейту, Джордж В. Ален, який відповідає за „Голос Америки", каже, що Америка досі не доцінювала впливу радієвих програм на населення під Совєтами.

ОДНАКОВІ ГАЙКИ Й ШРУБКИ В АМЕРИЦІ Й АНГЛІЇ.

Вашингтон. — Між ЗДА й Великобританією заключено умову щодо стандардизації гайків і шрубок у різнородних машинах і промислових виробах. Коли це буде введене, в практиці прийде до великої переміни при уживанні цивільних і військових предметів в обох країнах. Змагання до заведення такого стандарту йшли під пів століття.

ЧЕХИ ВЖЕ НАСИТИЛИСЯ КОМУНІЗМОМ.

Ню Йорк. — Кораблем Квін Мері приїхав домів американський амбасадор до Чехословаччини, Лоренс А. Стайнгарт. Він розповів кореспондентам настрої чехів після заведення в їхньому краю большевицького режіму. „Чехи мали давніше більше демократії ніж який небудь інший нарід в Европі, тому тепер вони негодують на втрату свободи і особистих вольностей" — сказав амбасадор. „А чеські комуністи, які давніше не знали, що таке комунізм, тепер уже навчилися. Вони працюють тепер 6 днів тижнево замість давніших 5, дістають менше харчів і ними помітують на всі боки" — виявив Стайнгард. Він має тепер обняти становище посла в Канаді.

ДІВЧАТА-ВОЯКИ У. П. А. В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ.

Тижневик „Час" повідомляє з Регенсбургу, що на початку вересня в американську зону Німеччини пощастило пробитися з України двом дівчатам-воякам УПА. На днях мали туди приїхати дальших 5 вояків УПА, в цьому знову дві жінки. Через Чехословаччину тепер має пробиватися в американську зону ще один великий відділ УПА під командою Романа.

ЗААРЕШТУВАЛИ ПРОВІДНИКА ТЕРОРИСТИЧНОЇ ГРУПИ ШТЕРНА

Тель Авів, Ізраїль, 1. жовтня. — В порті Гайфа вчора ізраїльські власті заарештували Натана Фрідман-Еліна, здогадного керівника терористичної групи Штерна, що вбила посередника ОД, графа Бернадотта. Разом з Фрідманом заарештовано теж одного з його головних помічників.

СВІТ ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ

Істамбул, Туреччина, 1. жовтня. — Вже від довшого часу були поголоски та офіціяльні твердження щодо можливостей турецько-грецького військового союзу для спільної оборони. В останньому пущено поголоску, мовляв Америка противиться такому союзові. У вслід, місцева американська амбасада проголосила заяву, в якій стверджує, що департамент стейту не забрав ще до цеї справи становища і тим самим ані не підверже її, ані не виступає проти неї. Докищо, турецький уряд видав розпорядження, на підставі якого всі чоловіки у військовому віці мають зголоситися до девять-денного вишколу в протилетунській обороні. В районах при кордоні зі Совєтами вишкіл охоплюватиме теж практику в обороні проти інвазії. З Парижа прийночасно повідомляють, що вже завтра, в суботу, там мали б відбутися наради представників 12 орієнтальних країн, що теж думають створити оборонний бльок, до якого увійшли б: Афганістан, Єгипет, Етіопія, Греція, Ірак, Іран, Ливан, Пакістан, Савдівська Арабія, Сирія, Туреччина і Ємен. Всі вони є проти совєтського імперіялізму.

МОНТГОМЕРІ ШЕФОМ ОБОРОНИ ЗАХІДНОЇ ЕВРОПИ

Лондон, 1 жовтня. Вчора ввечорі тут авторитетно повідомлено, що філд маршал вайкаунт Монтгомері був вибраний першим предсідником т. зв. Постійної Організації Оборони пятьох західно-европейських країн, створеної кілька днів тому у вислідї нарад міністрів оборони в Парижі. Згадана організація рівняється спільному генеральному штабові договірних країн, іменно: Британії, Франції, Бельгії, Голандії і Люксембургу, що минулого року договором в Брюселі створили військовий союз. У звязку з цим новим призначенням, британський уряд звільнив Монтгомері з обовязків шефа імперіяльного штабу. Вибір Монтгомері на цей важливий пост був предметом нарад міністрів оборони на останній конференції, при чому французький міністер мав обстоювати думку, щоби власне на цей пост вибрати американця. З поінформованих джерел заявляють, що завданням Монтгомері буде очолювати плянування та підготовку західно-европейської оборони, але це становище не є рівнозначне з головнокомандуючим на випадок війни. При цьому недвозначно стверджується, що власне на випадок війни головне командування всіми збройними силами мав би перебрати американець. Видвигається всілякі здогади і можливості щодо дальших призначень на високі становища в спільній обороні, при чому французького генерала Альфонса-Пієрра Жюена вважається кандидатом на коменданта наземних армій. Коментуючи призначення Монтгомері, незалежний „Дейлі Експрес" лорда Бівербрука думає, що на цей пост якнайбільше підходив би ген. Айзенгавер, що був головнокомандуючим в Европі під час другої світової війни та якому Монтгомері був підпорядкований. Негайна організація західно-европейської оборони та поіменні призначення на головні команди пости ще більше піднесли воєнні настрої.

БОЛЬШЕВИКИ СТРІЛЯЮТЬ В НІМЦІВ

Берлін, 1 жовтня. Вчора тут знову трапився випадок дикої стрілянини одного совєтського лейтенанта в німців в американському секторі, що легко міг переминитися в небезпечний міжнародний випадок. Большевик заїхав в американську зону мотоциклем та з „гвинтовкою" через плече, хоча їм гостро заборонено носити зброю в американському секторі. В такому „воєнному вигляді" він рішив відвідати свою німецьку приятельку. Німці швидко повідомили про це американську військову поліцію і як тільки на місці зявились два американські „джіпи" та німецька поліція, большевик почав насліпо стріляти, зранивши одного німця в ногу. Опісля просив пробачення за „турботи", а американське командування вислало совєтському гострий протест.

МОЖЛИВОСТІ МИРОВОГО ДОГОВОРУ З АВСТРІЄЮ

Відень, 1 жовтня. Д-р Карль Грубер, міністер закордонних справ Австрії, [illegible] тижня до Парижа, з метою припильнувати справи мирового договору з його країною. Після нарад з австрійським послом в Москві, що в тій цілі приїхав до Відня, Грубер вважає, що вигляди на мировий договір тепер кращі, як були раніше та що Москва готова на цей договір погодитися вже хоч би з пропагандивних міркувань.

ЧЕХИ ПРОГОЛОСИЛИ ПЯТИРІЧКУ, ПІСЛЯ НЕВДАЧІ З ДВОРІЧКОЮ

Прага, 1 жовтня. Большевицький премієр Чехословаччини, Антонін Запотоцький, ствердив вчора в парляменті, що господарський дворічний плян в цій країні не дав бажаного успіху і парлямент ухвалив новий пятирічний плян. Його завданням було б розбудувати індустрію та підвищити життєву стопу.

ГЕН. КЛЕЙ ЗАПОВІДАЄ ШВИДКУ ЗЛУКУ ТРЬОХ ЗОН НІМЕЧЧИНИ

Франкфурт над Майном, 1 жовтня. Американський військовий губернатор Німеччини натякнув вчора про можливість злуки всіх трьох західних зон Німеччини вже в найближчих днях. З його заяви виходило б, що плян злуки французької зони з американсько-британською Бізонією вже розглядається у Вашингтоні і рішення в цій справі можна запасти вже протягом найближчих трьох днів. Ген. Клей заповів теж редукцію коштів окупації.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ПЯТА КОЛОНА У ФРАНЦІЇ ЗЯСОВУЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ

Париж, 1 жовтня. Очолюваний вишколеним в Москві Морісом Торезом Ц. К. Компартії у Франції видав вчора заяву, стверджуючи, що французькі комуністи „ніколи не воюватимуть проти Совєтського Союзу", навіть хоч би за це прийшлося їм воювати проти Франції. В заяві гостро осуджується теперішнє рішуче становище західних союзників проти Совєтського Союзу, зокрема остані їх виступи в цій справі в Генеральній Асамблеї.

ЧЕРГОВИЙ ВИСТУП ЮГОСЛАВІЇ ПРОТИ СОВЄТІВ

Веоград, 1 жовтня. Югославська Федеральна Рада і Рада Національностей вчора на спільній сесії одноголосно ухвалила резолюцію, засуджуючи „кампанію обчерниювань", яку ведуть проти Югославії совєтські сателіти та зокрема Совєтський Союз. Це є перший випадок офіціяльного виступу югославських большевиків проти Кремля.

СЕНАТОР ҐУРНІ ЗА ВІДНОВЛЕННЯ СТОСУНКІВ З ЕСПАНІЄЮ

Мадрид, 1 жовтня. Голова сенатського комітету військової служби, републиканський сенатор з Північної Дакоти Чен Ґурні, відбув вчора одногодинну розмову з шефом еспанського уряду, ген. Франком. Після розмови, в якій взяли участь теж американські військові представники, сенатор заявив, що він піддержує повне відновлення нормальних стосунків між ЗДА і Еспанією.

Нова атомова бомба десять разів сильніша

О.О.Д. ЗНОВУ РОЗГЛЯДАЄ СПРАВУ КОНТРОЛІ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ; СОВЄТИ ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА СТРАШНЕ МАРЕВО АТОМОВОЇ ЗАГРОЗИ.

Париж, 1. жовтня. — Представник Злучених Держав вчора звернувся до ООД, взиваючи до використання опінії світу для змушення Кремля погодитися на міжнародну контролю атомової зброї. Перед двома роками в рямках ООД існувала окрема комісія, що обговорювала плян цеї контролі, але через совєтську опозицію вона наостанці мусіла перервати свою працю і справа залишилася невирішеною. Діло в тому, що з огляду на страшну нищівну силу атомової зброї, Злучені Держави Америки, як единий властник атомової зброї, погоджуються віддати її під міжнародну контролю, але тільки в цьому випадку, як ця контроля справді буде забезпечена. Совєти виступають проти американського пляну, бо вважають, що він нарушував би суверенність поодиноких країн. У вислідї, західні демократії рішили передати справу Генеральній Асамблеї з метою, щоби вона заставила Совєтів респектувати волю більшости та погодитися на міжнародну контролю цеї зброї, що може без решти знищити весь віковий людський дорібок. Дебати почалися в Політичному Комітеті та над резолюцією Канади, що домагається піддержки Генеральної Асамблеї для рішень більшости Комісії Атомової Енергії. Канадську резолюцію піддержують ЗДА та інші західні країни. Забираючи голос в перших дебатах, канадський представник ствердив, що ЗДА залишаються дальше единим властником таємниці атомової зброї та її самої. Він твердив, що нова американська атомова бомба має в десятеро більшу силу, ніж її мала попередня та що Америка своєю атомовою зброєю була б спосібна в стані цілком знищити людську цивілізацію. Американський представник, Ворен Р. Остин, твердив, що американський нарід знає, що „тимчасовий монополь" атомової сили не може гарантувати миру і тому погоджується на міжнародну контролю.

УРЯДОВА ПОЛІТИКА ЩОДО ПАЛЕСТИНИ БЕЗ ПОРОЗУМІННЯ З РЕСПУБЛИКАНЦЯМИ.

Париж, 1. жовтня. — У звязку зі заявою секретаря стейту ген. Маршала про американську піддержку пляну Бернадотта щодо Палестини виявляється, що теперішня американська політика під цим оглядом ведеться без порозуміння з Републиканською партією. Свою заяву ген. Маршал зложив без порозуміння з головним своїм републиканським дорадником, Фостером Долесом, якого вважається кандидатом на секретаря стейту на випадок перемоги републиканців у найближчих виборах. Теж републиканський кандидат на президента, губер. Тамес Дюї не був про це поінформований. З поінформованих джерел заявляють, що Палестина не входить в порозуміння між Демократами і Републиканцями щодо спільної лінії в закордонній політиці. Проте, це ще не означає, що Републиканці з цею політикою не погоджуються. Виходило б, що в цій справі вони ще взагалі не забрали становища.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕД СУДОМ СВІТОВОЇ ОПІНІЇ

Що Росія стала по другій світовій війні ще більшим агресором, ніж ним була націстівська Німеччина, немає нині сумніву. Ця агресія така вже наглядна, що її може пізнати та зрозуміти навіть дитина, а не то політик чи дипломат. Інше діло, що з тим фактом робити, коли хочеться за всяку ціну вдержати мир і оминути нову світову війну.

Злучені Держави та західні потуги, що є від закінчення війни в постійнім конфлікті з Москвою з приводу кремлівської агресії, пробували на всі способи дійти з Советами до якогось порозуміння бодай в справі звільнення Берліна від советської блокади. Радили довгими тижнями в Москві й в Берліні й не договорились до нічого путнього. Залишився ще тільки один вихід: Предложити цілу справу Обєднаним Державам.

Це зроблено й Злучені Держави, Велика Британія та Франція внесли ідентичні ноти до Ради Безпеки Обєднаних Держав. Вони обвинувачують Советський Союз в тому, що його блокада Берліна стала загрозою міжнародного миру і забезпеки. Як члени Обєднаних Держав, ці потуги були зобовязані так поступити і шукати таким способом такої мирної полагоди конфлікту, яка не нарушила б міжнародного миру, забезпеки і справедливости. Таке наказує артикул 2 Чартеру Організації Обєднаних Держав.

У своїх нотах і долучених до них документах демократичні потуги схарактеризували поведінку Советів як ломання договорів і невиконування перебраних зобовязань. Вони вказали на незаконні методи, яких Совети вживають, намагаючись так осягнути свої політичні цілі, яких не можуть осягнути мирним шляхом.

Ця справа опинилась тепер в Раді Безпеки Обєднаних Держав. Що з нею там станеться, не трудно передбачити. Демократичні потуги матимуть цілком певно за собою більшість, яка признасть слушність їхнім обвинуваченням, але що з того, коли советське вето все загальмує і Рада Безпеки не зможе нічого вирішити. Тому цілком слушно підносились голоси, чому не предложено цього спершу Асамблеї О.Д., де бодай була б над цею справою дискусія і світ міг би дізнатись дещо більше про советські методи. Видно, що були якісь поважні аргументи за це, щоб щераз самі „великани" про це поговорили, заки справа опиниться перед ширшим форумом.

Демократії, як бачимо, поступають дуже обережно й дають Москві за кожним разом нову нагоду для мирної полагоди конфліктів, спричинених її агресією. Чи Совети ще й цю нагоду злегковажать, покищо не знати. Можна тільки заключати з минулого й твердити, що вони не змінять своєї дотеперішньої тактики, а своїм ветом вбють цілу справу в Раді Безпеки. Тоді прийде черга на Асамблею, яка вправді не рішає, але зате може висказати свою опінію, чи Росія є справді агресором та що треба зробити в справі блокади Берліна.

Опінія Асамблеї О.Д. була б вказівкою, як повинна би поступити Рада Безпеки. Практично ця опінія без значення, бо Совети через своє вето не дозволять на ніяке рішення Ради Безпеки, звернене проти них. Проте моральне значення осуду Москви хоч би тільки самою Асамблеєю є велике й далекосягле. Росія стала б агресором, навіть коли б Рада Безпеки її такою формально не визнала через советське вето, а це знов мало б велике значення на випадок нової війни.

Допомогова акція і нова українська імігpація

З ухваленням в Конгресі окремого закону про допущення з Европи до ЗДА 205,000 военних втікачів і т. зв. переміщених осіб та з кінцевою вже підготовкою до переведення цего закону в життя, допомогова акція американських українців, ведена і керована її центральним Злученим Українським Американським Допомогвим Комітетом та його місією в Европі, увійшла в свою рішальну фазу. Під цим оглядом дослівно можна б сказати, що „тепер або ніколи". Або тепер допоможемо нашим братам на скитанні в Европі та гідно завершимо це благородне виявлення нашого кровного зв'язку та наших американських ідеалів допомоги кожному, хто цеї допомоги потребує, або стягнемо на себе зневагу за прогайнування цеї великої нагоди та за залишення на призволяще понад стотисячної маси наших рідних і справді вже до краю знедолених братів. Пам'ятаючи про всі інші наші власні громадські потреби та про необхідність допомоги українській справі в цілості, ми всі свої зусилля мусимо насамперед сконцентрувати власне на рятунок українських скитальників, вже хоч би з тої простої причини, що це є справа термінова.

Допомогова акція мусить тепер прибрати якнайширших розмірів і на ній ми рішучо мусимо зосередити всю нашу увагу. Всілякі застереження, здогади і міркування та побажання треба відкласти на тоді, як на це прийде час та як буде задовільно розв'язана головна проблема нашої допомогової акції. На це тепер немає часу, бо справа таки справді „горить". При цьому завжди треба мати на увазі, що всі вороги не тільки українських скитальників, але й українського народу взагалі та справи українського визволення докладають усіх зусиль та користуються найхитрішими і найподлішими засобами, щоби цю благородну акцію американських українців якщо вже не перервати, то бодай послабити. На ці ворожі намагання часом ловляться несвідомі поодинокі наші громадяни та мимоволі до неї якнебудь прилучуються, теж несвідомо та часом навіть в добрій думці і вірі. Проте, це справи не зміняє і цим часто завдається велику шкоду допомоговій акції.

Фактом є, що всіляку свідому і несвідому шкідницьку роботу проти допомогової акції тепер якнебудь зв'язується з „прикладами" з тих нових імігрантів, яким вже пощастило дістатися до Америки. Тому теж необхідно на цю тему окремо забрати голос. Першусього, на підставі дотеперішнього досвіду та на підставі вже численних прикладів з різних громад є всі причини твердити, що нова українська імігpація в Америці в цілій своїй масі рішучо виправдує ті надії, які на неї покладалося як на нових членів нашої американсько-української громади, як теж на нових кандидатів на майбутніх громадян нашої країни. Ми стверджуємо, що досі не було жодних не тільки серіозних, але й взагалі будьяких суттевих нарікань, чи закидів з американського боку. Вони як при праці, так і дома та в громаді намагаються якнайшвидше і якнайосновніше достосуватися до місцевих обставин і їм це безсумніву щастить. Це ствердив теж офіціяльно голова ЗУАДКомітету в своєму докладі на недавній конвенції Ліги Української Молоді в Акрон. Дальше, фактом є, що вся ця нова імігpація в своїй масі виявляє велику трудолюбність, бере кожну працю, яка їй трапляється та виконує її з великою солідністю, здобуваючи собі загальне признання як серед працедавців, так і серед своїх друзів-робітників.

Як іде про становище нової імігpації в нашому громадському житті, вона в своїй масі без сумніву виказує цілком задовільну тенденцію повністю включитися в існуючі форми та поширювати і доповнювати їх своїми вартостями. Ми бачимо це по довгому вже реєстрі цих нових імігрантів між членами У. Н. Союзу та інших організацій, ми бачимо вже не малі наслідки їхньої праці і співпраці по наших громадах, ми бачимо це дослівно на кожному кроці нашого громадського життя. Ясно, що в поодиноких випадках трапляються ще другорядні непорозуміння та пересуди, що є цілком зрозуміле, як брати до уваги, що тут зустрічаються хоча і брати, то з двох цілком окремих світів. Проте, навіть і в цих дрібних та нечисленних випадках можна добачити майже виключно добру волю та тенденцію й ці справи наладнати. Це є твердження, базовані на безперечних фактах та спостереженнях. До цих висновків може прийти і без сумніву раніше, чи пізніше прийде кожний, що вміє спостерігати цілість справ та очі якого не засліплені пересудами і вуха якого відкриті не тільки на всілякі позакутні підшепти та сплетні.

Ясно, що нова імігpація це не тільки самі ангели, як ними не є теж ціла американсько-українська громада. Тут і там можуть траплятися вимки, але їх власне за вимки треба брати і в кожному разі не можна узагальнювати. З другого боку, навіть в немилих і нетактовних в нашому розумінні проявах завжди треба насамперед пошукати за причиною і ціллю, тоді і це покажеться нам в іншому світлі. Це саме, очевидно, відноситься і до імігpації у відношенні до старої громади. Але стверджуємо, що власне до старшої нашої громади треба ставити під цим оглядом більші вимоги і вона насамперед мусить на це зважати. До нової імігpації, виснаженої фізично і в багатьох випадках розбитої нервозно цілим пеклом переживань під час війни і ворожих окупацій а опісля по таборах на скитанні, треба мати і виявити максімум зрозуміння. Власне це і дальше наше справді батьківське ставлення до них, доможе їм швидше здобути захитану на скитальщині рівновагу та бути собою. Вони ж з такої самої глини зліплені, як і ми, в їх жилах пливе така сама кров, як і в наших, вони такі самі як ми і такими самими вони будуть. Їм потрібно тільки часу, щоби „вжитися" в наші обставини, а вже на підставі досвіду можна твердити, що на це їм потрібно напевно не більше, якщо не менше часу, як було потрібно старій імігpації.

До цих міркувань ми маемо окрему безпосередню причину. Від деякого часу в Ню Йорку, Филаделфії та інших місцевостях в поодиноких випадках багато говорено про те, мовляв представник ЗУАД Комітету в Европі, адв. Р. Смук, мав дуже негативно висловитися про нову українську імігpацію в ЗДА. До слова додано слово й загальна вразливість, чи краще перевразливість нової імігpації до таких справ виявилася в тому, що створено цілу „історію" і навіть зоповідалося відповідну „акцію" у зв'язку з цим. Тільки перед кількома днями наша редакція одержала европейську „Українську Трибуну", в якій ця заява адв. Смука була надрукована. Єдина можливість припинити дальше справді „валкування" цілої справи, є — передати дослівний текст того, що сказав адв. Смук та справу всебічно вияснити громадським порядком на сторінках преси. У висліді — ці твердження адв. Смука й передруковано з „У. Трибуни" в цьому щоденнику. Перш за все, ці твердження далеко не є такі, як вони виглядали в „усних передачах". Друге, адв. Смук — як що він справді так сказав — допустився по нашій думці помилки, що один, чи другий відривний випадок узагальнив та поширив на всю нову імігpацію. По нашому, це не відповідає дійсності і адв. Смук під цим оглядом помилився, що йому вільно, як і вільно помилятись кожному з нас. Але помилки треба вияснювати і треба робити це загально прийнятим громадським порядком, доказами протилежного та у загально прийнятих формах. Проте, ми цілком розуміємо схвилювання одного чи другого нового імігранта і не є виключене, що в такій самій обстановці ми теж на свій лад хвилювалися б. Важливе тільки одне: щоби в усіх таких і подібних справах не „переступати межі", не узагальнювати їх, ставитись до них критично під кожним оглядом та самому не дати себе поривати злою волею, приписуючи її другому. Тільки такий підхід і таке ставлення кожної справи може причинитися до її вияснення на користь загалу.

Ми згадуємо про цей випадок тільки мимоходом і для прикладу, щоби другорядним справам приділювати теж другорядну увагу і завжди тільки під кутом цілости справ та загального добра в найширшому розумінні того слова. Цим загальним добром і цею найбільш пекучою у нас загальною справою є необхідність змобілізувати всі наші сили і всі наші засоби на рятунок маси українських скитальників, що їх — як це підкреслив адв. Р. Смук під час свого останнього побуту в ЗДА — можемо врятувати або негайно, вже, або наш рятунок може прийти запізно.

Чи буде війна зі Советами?

Найважніше питання, яке нині можна всюди почути, це питання: Буде, чи не буде війна з Советами? Відповіди на це шукають настирливо вашингтонські кореспонденти великих американських і світових газет. Вони, засягнувших усіх можливих інформацій, так представляють цю справу:

Підчас теперішнього напруження у відносинах Росії й Західного світу виявляється дві загальні оцінки положення. Одна це не справжня оцінка, а тільки знак, по якім можна оцінювати труднощі відповіди на питання можливости війни з Советами. Найбільш поінформованою людиною і компетентною дати відповідь на те, чи буде війна з Советами, є американський амбасадор до Москви, Волтер Бедел Смит. Коли його запитали кореспонденти про можливість війни з Росією, він інстинктивно відповів: „Це заглибока справа для мене". Коли йде про конкретну відповідь, то багато дипломатів у столиці обстоюють тільки таку думку, що війна не прийде швидко. Друга, більша загальна думка така, що Росія не забереться з Організації Об'єднаних Держав внаслідок обвинувачення її перед цею світовою установою в зломанні миру хоч би тільки блокадою Берліна.

Проте, чи хто вірить, що не буде війни з Росією в недалекому майбутньому, чи в те, що Росія не покине Об'єднаних Держав, воно суті проблеми не зміняе. Опінія відповідальних чинників така, що Росія має свою ціль на оці і все, що вона робить, це тільки одна ланка в цілому ланцюху її діянь. Вона має складену далекосяжну програму і постійно прямує до її виконання. Без огляду на теперішню кризу з Берліном Совети будуть прямувати до своеї цілі так, як вони йшли до неї в минулому. Коли йде про страх перед Росією, то він не має причини бути більший або менший ніж був в минулому. Тому населення Америки не має причини бути спеціяльно стурбоване найновішими випадками. Воно може тільки сказати собі, що раз треба рішитися на якусь американську тактику супроти Росії. Коли ми її не вирішимо, то відношення Америки до Росії буде все питанням життя або смерти для Америки, як нації і як представниці Західної цивілізації.

Те, що тепер Росія робить у Берліні, тільки виясняє її тактику. Це тільки один випадок, який пригадує її повну стратегію. Советська тактика в Берліні обіймає цілу сітку різних діянь. Отже є тут несподіванка і напруження; є „війна нервів", є заключення умови і не дотримання її, є накладання на Америку величезних грошевих витрат; є насилля, яке одначе не може підходити під кваліфікацію военних нападів збоку Росії, ані не може спонукати Америку до відплати военними діями.

Такої тактики вживають Совети по всіх усюдах. До советської стратегії треба ще додати дальше втримування повоенного хаосу і творення нового хаосу при допомозі нових конспірацій та інфільтрації комунізму в чужинні країни, в уряди, робітничі юнії й різні інші важні установи.

З отих прикладів советської стратегії не важко відгадати, що діється в умах кремлівських диктаторів. Вони не мають на думці починати справжню війну. Їхня тактика під сучасну пору це нищення противника без війни. Тому вони пильно слідкують за всім, що робить Америка й Західний світ для своеї оборони. Вони добре передумують значення Пляну Маршала для відбудови Европи з метою ставити опір комуністам в кожній країні. Вони теж доцінюють поведінку Америки при уділюванні мілітарної допомоги різним державам, а з окрема розбудову мілітарної сили в самій Америці.

Усе те передумують Совети в своїй голові і застановляються над тим, чи все те є вистачальне для спинення їх у поході на опанування світу. Вони розудумують над тим, чи американський уряд витримає у своїй постанові і чи американський нарід не заломиться морально під тими тягарами.

Але й мілітарна справа є теж предметом широких роздумувань советських диктаторів. Вони розуміють, що для стріляної війни треба вибрати „найбільш пригожий момент". Це є такий момент, який, на думку Советів, ще дає їм можливість віднести перемогу на випадок, коли Америка вже буде з свого боку якось озброена. Коли Західний світ буде економічно відбудований, а збройні сили ще не дорівнають збройним силам Советів, саме тоді буде „найбільше пригожий момент" для Советів напасти на Західний світ.

(Докінчення на стор. 3-тій)

З. Левинський.

ДУХОВІСТЬ ДРАГОМАНОВА

6)

У виданих споминах Кузьми Котова, який був свідком цих дебат („Записки Землевольця", вид. ДВУ, 1925) зазначено тодішні тези Драгоманова так: „Не розходячись у деталях із руськими революціонерами, М. П. Драгоманів одначе дорікав їм за централізм і непошанування прав недержавних народів Росії. Пробування в Західній Европі як не можна більше скріпило в нім переконання, що інтернаціоналізм це найкраща підстава для автономних змагань, і що всяка наукова та політична діяльність повинна спиратися на інтернаціональних підвалинах. Що ж до України, то Михайло Петрович говорив, що вона може добитися свободи тільки в союзі з іншими народами та країнами Росії, дорогою федералізму, а не сепаратизму. Драгоманів думав також, що програма Лаврова і програма Бакуніна ще передачсні для Росії, бо там перш за все треба добиватись політичної волі. Але більшість цюрихської молоді не поділяла цих думок. (М. Грушевський „Місія Драгомавава", ст. 13).

М. Грушевський каже у своїй праці, що Драгоманів значно перебільшував у пізніщих своїх споминах свою відпорність супроти обох революційних народницьких течій та що його позиція була в дечім посередня між лавристами й бакуністами. Він констатує, що „від цюріхської конференції з Зібером і Подолинським починається у Драгоманова нахил до соціялізму як чергової справи для української інтелігенції". (Тамже, ст. 19). Грушевський приймає теж за факт що Драгоманів, вертаючи в переїзді до Києва через Відень, зустрівся тут з Подолинським і Терлецьким, і що всі вони разом „дуже живо обговорювали справу революційного, всеукраїнського видавництва, себто справу „українського Впереду", якого завданням було протиставити „український інтернаціоналізм великоруському централізмові та внести федералістичні поправки до російського соціялізму". (Там же, ст. 13 і 14).

Такий переворот, можна сказати доконався в думках Драгоманова під впливом його побуту за кордоном.

Ясно, що по своему повороті до Києва він цілком іншими очима поглянув на київські обставини ніж раніше. Про це пише він у своїй автобіографії так: „У Києві я застав чималий рух серед українців. Старші (по більшій частині учителі гімназій) чинили зерно нововідкритого „Юго-Западного Геог. Общества". Молоді ж студенти збирались у кружки і працювали над словарем, подумували і про популярні книжки. Та не подобалось мені у київських українофілів чимало дечого. Вперше, уступчивість офіціяльному світові і залицяння до консервативних кругів, а в молоді навіть ворожість до радикалів, як тоді звали соціялістів. Затим — велика відсталість від европейських ідей наукових і політичних і претенсія, рішати всі справи національним духом, як у московських словянофілів. На моє диво, студенти українського гуртка, навіть більш спосібні й учені, не знали чужих мов і через те, вважаючи себе самостійними від московської цивілізації дійсно не могли станути вище неї... Усе те здавалось мені тим більше ненормальним, що, по моему, найбільша частина національних ознак України від Московії пояснюється тим, що Україна до XVIII. ст. була більш звязана із Західною Европою, і хоч з задержками, та все таки йшла вкупі з Західною Европою в суспільному й культурному прогресі. Пробуток в Европі до решти переконав мене, що власне европеїзм, себто космополітизм, котрий не відкидає частних національних варіяцій загальних ідей і форм — і є найкраща основа для українських автономних змагань, і що тепер усяка наука, як і політична діяльність мусить бути основана на інтернаціональному фундаменті.

Цю гадку проводив я у своїх університетських лекціях, рефератах і дебатах географічного товариства, в статтях і розмовах із молодіжю — розуміється, в кожній сфері відповідним для неї способом... До політичної агітації я зпочатку мішався мало, занятий науковою працею і галицькими справами та ділами. Стрічаючись із молодіжжю радикального й українського напрямку, я завсіди говорив, що не розумію їх розділу, бо ж в обставинах України „здѣсь плохой тот украинофил, который не стал радикалом, а плохой тот радикал который не стал украинцем". (Там же, ст. 14-5).

Як бачимо, Драгоманів виїхав за кордон українським культурником, а повернув до Києва українським соціялістичним народником. Так найкраще можна схарактеризувати еволюцію в духовенстві Драгоманова, що доконалась у нього за час його побуту в Західній Европі.

(Дальше буде).

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ" ДОПОМАГАТИ ВАМ!

ЖОВТЕНЬ—місяць добровільних доплат до передплати „Свободи". Виконайте ваш обов'язок і вишліть негайно вашу добровільну доплату до передплати „Свободи", щоб вона могла виконувати обов'язки своєї відданої служби народові, громаді і вам самим.

о. П. Корсуновський.

30-ліття Відкриття Першого Українського Університету у Києві

(Спогади учасника).

Ще в часах революції, осінню 1917-го року, був зорганізований проф. Ганицьким „Український Вільний Університет", який був предтечою Державного. Про те, щоб зукраїнізувати старий київський університет св. Володимира, в той час не могло бути й мови — він був в руках російської професури, а на його чолі стояв явно чорносотенний ректор, великий українофоб.

В ті часи українське життя на всіх його ділянках кипіло полумям. Вільний університет заповнявся тисячами студентів. Повстало питання обернути його в Державний. Опанування Києва большевиками в кінці січня 1918-го року припинило на деякий час цю працю. Відновилася вона після вигнання їх з України. Продовжувалась вона і після гетьманського перевороту. Багато було перешкод збоку всяких російських елементів, які знайшли собі притулок в Україні, головно в Києві, від переслідування большевиків, але мусіли примиритися з вимогами українського загалу... „на де-який час". Такі „риби", як Пуришкевич, Мілюков, Савенко та інші „зубри" зі „скрежетом зубовним" нападали на „німецьку видумку" — Україну, на ту саму Україну, котра рятувала їхне життя. Яка була боротьба і як дійшло до того, що Український Державний Університет таки був заснований в Києві, а потім і другий в Камянці-Подільськім старанням проф. І. Огієнка, — це не є темою цієї статті. Про це більш компетентні люди скажуть. Я лише хочу оповісти про цікаві речі, яких свідком я сам був, коли приймав участь у посвяченню університету.

В моїй парохії, настоятелем котрої був протоерей (пізніше Митрополит Київський і всієї України) о. Василь Липківський, був так званий „Кадетський Гай" (в ньому містився кадетський корпус). В часі війни в цьому гаю побудовані були ще дві військові школи: піхотна і артилерійська. Кожна із себе уявляла цілі місточка. Забудови були, як то кажуть, зладжені по останньому слову техніки.

Одну з цих шкіл, а саме артилерійську, більше розбудовану, обернуто в Університет, відкриття котрого призначено на 6. жовтня 1918 року, — зо всіми релігійними обходами. Мав бути відправлений урочистий молебінь з водосвяттям і окроплення св. Водою всіх університетських забудовань, а потім відкриття університету самим Гетьманом.

Насамперед до відправи були запрошені ми з о. Липківським, бо ж це діється в нашій парохії. Вирину́ло питання, хто буде з архиєріїв очолювати релігійну церемонію. Здавалося б, що мав би довершити посвячення сам Митрополит. Але ним був не хто інший, а... найбільший україножер між російськими архиєреями Антоній Храповіцький з титулом „Митрополита Київського і Галицького". Він під гетьманською владою був „обраний" на митрополію всією чорносотенною зграєю, яка тоді заповняла Київ тай всю Україну, й нас, українців, навіть переслідувано. Ще кілька днів назад у Храмове Свято (Різдво Божої Матері) у Св. Софії він, м. Антоній викрикував на пропові́дь, що „нікакой такой Украіни нет — ето видумка немцев". Деякі священики пішли тоді до гетьмана із скаргою на ці викрики, які не мусіли б мати місця в найбільшій святині Української Держави, але з цього нічо не вийшло.

З чотирьох єпископів-вікаріїв був один, що визнавав себе українцем. Це був єпископ Уманський Дмитро Вербицький, родом з Полтавщини, але занадто був пересякнутий тим „монашим послушаніем" і не спосібний був на якийсь самостійний крок.

Все ж вирішено було запросити його довершити посвячення університету.

Мені призначено протодияконствувати. Лежу „в вогні", хорий на „еспанку" (це ж знаменитий 1918-й рік, коли вона по цілім світі бушувала) та вирішив: що буде — то буде, але учасником такого українського свята мушу бути. Хоч і о. Липківський відмовляв мене, коли приїхали за нами, але я, „впертий хахол", таки поїхав.

В найбільшій університетській залі було все приготоване для відправи на помісті під чоловою стіною. Тисячі студентів та студенток наповнюють і залю і сумежні менші залі-авдиторії. Сходяться й священики-українці — щось з десяток всього... Це в Києві... Надіздить еп. Дмитро. Підходить до нього о. В. Липківський, як парох, з євангелією в українській мові, яку я захопив з дому, і каже йому, що на відкриттю українського університету належиться, аби й він, єпископ, прочитав євангелію в рідній мові. Єпископ зніяковів. „М... м... — каже, я не можу того зробити без благословіння м и т р о п о л и т а"... (Він добре памятав, що Антоній завжди називав українську мову „базарною").

— То ви, Владинко, й до виходку не ходите без благословіння митрополита?! — кинув йому вкінець зденервований о. Липківський.

Я слухаю цю „розмову" тай думаю, як же тепер мені бути? Справа в тому, що мені, як протодиякону, припадає виголошувати і ектенії і многоліттва, при цьому треба поминати „патриярха Московського і всея Русі". На цілу Україну, може з поодиничними винятками, ми з о. Липківським ніколи в своїй церкві не поминали „патриярха", а тут в сослужінню з єпископом мусів би поминати, а знаю, що в мене „язик не повернеться" на таке...

Блиснула в голові думка порадитись із ректором університету, а ним був мій товариш по духовній школі Сушицький, а проректором також товариш і друг Ф. Щвець. Йду до них і зустрічаю обох на коритарі. Пояснюю своє становище й кажу, щоб вони, як зверхники університету, наказали мені, щоб в цих мурах не чути було нічого „московського".

— Ти так і скажи єпископові, що це є наше розпорядження, — додали вони мені. — Отже не згадуй патриярха.

Підхожу до еп. Дмитра й переказую йому розпорядження ректора й проректора:

— Та як же так? — хвилюється Владика. — Та... та... — тай замовк із скорбним лицем.

Аж тут після мене підходить до нього о. Іван Петрушевський, який мав виконувати служіння другого диякона на малій ектенії та читати Апостола, тай каже єпископові:

— Хоч Ви Владико й відмовились виголосити Євангелію по українськи, але я таки буду читати Апостола в рідній мові.

— Та... та... що ж це таке? — нервово каже єпископ, — той причепився з євангелією, той відмовляється поминати патриярха, цей з Апостолом?... Це ж цілий бунт... Е... — махнув рукою — робіть, як хочете...

Ми пішли облачатись в ризи й почали після цього відправу, о. Липківський ще раз перед читанням євангелії тицьнув йому українську євангелію, але він одхилив її рукою.

Знаменито співав славний студентський хор під орудою Кошиця. По скінченню водосвяття єпископ та священики розійшлись по всіх забудовах, окроплюючи їх св. Водою.

... Чекають прибуття гетьмана. На підвищенню, де була відправа ставиться довгий стіл, накритий червоним сукном для президії й почесних гостей.

Перші ряди крісел займають міністри гетьманського уряду на чолі з премієром Лизогубом. Вражає, що міністер земперобства Колокольників зявився в уніформі царських міністрів, розшитий на всі груди срібними візерунками. Далі за ними ректори та професори вищих російських шкіл в Києві. А далі представники організацій і студенти.

Президія займає свої місця. Ось входить і митрополит Антоній і займає місце за президіяльним столом з правого краю. Слідом за ним входить гетьман Павло Скоропадський. Явно, що так було умовлено. На посвячення вони обоє не прибули...

При вході до залі гетьмана хор, а за ним і публика заспівали: „Ще не вмерла Україна".

Гетьман був у уніформі кубанських козаків, довгій чорній чумарці з срібними патронами в кишенях на грудях, на котрих красувався й царський орден Св. Юрія „За Хоробрість". За ним слідував його адютант Полтавець-Остряниця в мальовничому козацькому убранні. По скінченню гимну, адютант подав гетьмаові грамоту на відкриття універтитету, яку він перечитав перед стоячою публикою і передав ректорові Сушицькому. Хор Кошиця проспівав традиційний студентський гимн „Гавдеамус ігітур" і гетьман зараз же вийшив із залі.

Почалися промови. Коротке слово сказав ректор і передав проректорові Ф. Швецю обовязок щодо покликання інших промовців.

Митр. Антоній сподівався, що його першого покличуть до слова, але проф. Швець почав викликати світських людей. Видно було, як Антоній чим далі, тим більше нервувався, що його обминають. Почав вже щось говорити сусідові, а той переказує Швецеві, але цей не звертає уваги. Промови міністрів та ректорів російських вищих шкіл не викликали якогось воодушевлення в публиці, майже не було оплесків. Перші оплески одержав кооператор Х. Барановський, але коли викликано голову Українського Народнього Союзу, котрий недавно був заснований для протиділання російським впливам в Україні, — В. Винниченка — в залі вибухла така буря оплесків та вигуків „Слава!", що її сміло було назвати „горобинною ніччю".

Я сидів під стіною збоку міністрів і спостерігав як у них кривилися при цьому обличчя.

Кінець промови Винниченка (тоді ще не такого, яким він став потім!) ознаменувався такою ж (демонстративною) бурею.

Аж після того предоставлено було слово митр. Антонієві. Під час його промови була теж буря, але протилежного характеру.

В своїй промові, яка була переливанням з пустого в порожнє", так собі, аби щось сказати „для годиться", він висловився: „вот, кагда я бил епіскопом Холмскім і жіл в Варшаве, то ко мне заходілі часто і студенти-малороси"... Наче електрична іскра пронизала присутних, особливо студентства. Загуркотіло в залі, як перед землетрусом.

— Да, да, вібачте, я хател сказать: украінцоф, — продовжує далі так само ні те, ні се. І знову: „вони очень харошій народ, как я узнал в Харькове, еті малороси..."

Тут вже вибух правдивий землетрус. Крики: Г а н ь б а! Геть! Геть звідціля! Це тобі Україна, а не Малоросія! і т. і. Видно було рухи, спрямовані на те, щоб кинутись до президіяльного столу й... Бог його знає, що могло створитись... Але Антоній вмить підніс вгору образ Ахтирської Божої Матері, яку він вивіз з Харківщини, і почав благословляти цим образом всіх присутних. І це його спасло.

Розпалене образою, яку кинув вдруге Антоній, гаряче юнацтво-студентство перед Божою Матіррю почало заспокоюватись. Антоній знову, трошки зблідлий, вибачився і промовив, що він, як митрополит Київський і Галицький, благословляє університет цим чудотворним образом Божої Матері і дарує його університетові.

Явно було, що могла виникнути акція, яка могла закінчитеся дуже сумно, але релігійні почуття, навіть серед палкої молоді, опанували нею і не довели до гіршого.

Митр. Антоній зараз же залишив зібрання, а за ним і гетьманські міністри.

Були ще промови, які внесли спокій на урочистий настрій, бо ж радість була велика: Відкрився перший український університет в святому для всіх українців Києві.

Посилайте скитальцям часописи!

Від 3-ох років діє в західній Німеччині в таборах українських скитальців організація **Українська Імка-Івка,** що нараховує 32 низових осередки. З тих осередків маємо 16 в американській, 14 у британській та 2 у французькій окупаційних зонах Німеччини. Для керування діяльністю цілої організації існує Головна Управа Української Імки — Івка, що має осідок в місті Регенсбург, де приміщений найбільший табор українських скитальців.

Українська Імка-Івка за допомогою своїх 32 осередків заступає український народ у світовій організації Імка-Івка та головним чином веде культурно-просвітну й допомогову діяльність серед українських скитальців. Основою нашої роботи являються Клюби Української Імка-Івка, де є влаштовані читальні, бібліотеки, ведуться курси чужих мов та професійний вишкіл. Наші клюби є відкриті для всього громадянства (теж не-членів Імка-Івка), що користується безплатно з усіх видів діяльности нашої організації. Зокрема для молоді ведемо широку тіловиховну-спортову діяльність.

Українська Імка-Івка зі своїх дуже скромних фондів купує для читалень книжки й пресу, але здобути заокеанську пресу для українських скитальців не дозволяє нам бюджет.

Головна Управа звертається із проханням від імени наших організаційних осередків та всіх українських скитальців із гарячим проханням присилати для читалень і клюбів примірники американсько-українських часописів та видань і тим чином допомогти культурній діяльності, що спрямована в цілому для українських скитальців.

Ваша ласкава допомога в тому напрямі прийшла б саме в найважчий момент, коли грошева реформа у Німеччині, загальне безробіття серед скитальців та теж велике обмеження в допомозі ІРО в культурно-освітній діяльності відбилось страшенно так, що тепер рідко хто зі скитальців може дозволити собі купити якийсь часопис. Тому теж уживані-прочитані часописи й книжки американських видань мають для культурної діяльности серед скитальців незвичайно важне значення.

Слати на таку адресу:

EXECUTIVE COMMITTEE
OF UKRAINIAN YMCA/YWCA
Ukr. DP — Camp Ganghofersiedlung
Regensburg (Bavaria), Germany

ЧИ БУДЕ ВІЙНА ЗІ СОВЄТАМИ?

(Докінчення зі стор. 2-гої)

знищити рештки добробуту і поширити комунізм у всіх країнах світу. Отже „найбільше пригожий момент" до війни для Советів прийде тоді, коли Америка буде на викінченні своїх оборонних плянів, але ще не буде цілковито готова до війни.

Серед вашингтонських спостерегачів панує думка, що Росія не вважає Америку готовою до війни. Чи так є, буде можна пізнати з того, чи Совети зроблять уже тепер якесь нове потягнення в агресивній тактиці, чи може його відложать до іншого часу.

Совети мусять теж рахуватися з положенням по „своєму" боці. В недавно минулому вони ждали на перемогу комунізму в Італії і Франції. Коли це невдалося, треба було ждати на інший момент. Тепер Тіто набавив Москві нового клопоту й тому вона мусить знову відкласти одверту розправу з Заходом.

Та це тільки тактика, а не зміна плянів. Плян в Росії один: Заволодіти над світом, як це ствердив губернатор Дюї у своїй передвиборчій промові. Якраз тому, що Дюї є добре поінформований про світові справи, він у негативний спосіб пригадав на змагання людства, недопустити до поневолення світу Росією.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 2.

Персонал „Свободи" і У. Н. Союзу.

Жертва-доплата:		Жертва-доплата:	
Д-р Лука Мишута	$10.00	Евген Парницький	5.00
Д-р Семен Демидчук	5.00	Теодор Гіль	2.00
Антін Драган	10.00	Іван Левицький	2.00
Степан Шумейко	5.00	Дмитро Кусей	1.00
Йосифина Гібонс	2.00	Меланія Мілянович	2.00
Лідія Юрків	2.00	Theodore Lutwiniak	1.00
Стефан Гладкий	10.00	Ольга Мацелюх	2.00
Стефан Шимон	2,00	Марія Бойчук	2.00
Volод. Кушнір	2.00	Данило Слободян	2.00
Дмитро Кравець	5.00	Catherine Magura	2.00
Яків Кулинич	5.00	Stella Ryan	2.00
		Olga Michaelson	2.00
		Надія Кушнір	1,00
		Stephan Kurlak	2.00

Вже можна замовляти Календар У. Н. Союзу на 1949 рік.

В наступному 1949 році припадає 55-та річниця з дня заложення Українського Народного Союзу. З цеї нагоди Головний Уряд У.Н.С. рішив видати ювілейний Календар-довідник У. Н. Союзу на 1949 рік, що крім звичайних календарних матеріялів матиме теж основні енциклопедичні інформації про У. Н. Союз, про Америку і Україну та про українців у цілому світі і про всі ділянки їх життя та творчости, як теж багатий літературний відділ. Календар вже є в підготовці і мав би появитися вже з кінцем жовтня цього року. До співпраці в його редакції запрошено найкращі українські сили, як теж представників українських громад з усіх країн і континентів. Цей великий Календар-довідник мав би бути дальшим поширенням та доповненням відповідних видань У. Н. Союзу, що появилися досі. Він повинен стати настільною книгою кожного українця в Америці і закордоном, необхідною в праці і надозвіллі. В Календарі кожний українець матиме всі найбільш необхідні інформації і цей Календар подуманий справді як дорадник і розрадник кожного. Незважаючи на великі кошта видання, вартісних матеріялів та багатих ілюстрацій, ціну Календаря встановлено тільки на один доляр за примірник. Проте, з огляду на великі кошта друку і паперу, Календар появиться тільки в обмеженій кількості і тому хто хоче запевнити собі його одержання, повинен негайно виповнити подане внизу замовлення та вислати його разом з належитістю до Адміністрації „Свободи" на подану внизу адресу. Це повинні зробити не тільки члени У. Н. Союзу, але й весь широкий загал американсько-українського громадянства, бо Календар У. Н. Союзу на 1949 рік це буде справді настільна книга для кожного українця. Тільки негайне замовлення може забезпечити вам її одержання. Тому поспішайте з висилкою замовлення.

(Прохаємо витяти, чітко виповнити і негайно разом з належністю переслати на адресу „Свободи").

ЗАМОВЛЕННЯ НА КАЛЕНДАР У. Н. СОЮЗУ НА 1949 РІК

До Адміністрації „Свободи"
P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Я, ______________________________, замовляю
(Ім'я і призвище)

оцим Календар У. Н. Союзу на 1949 рік в кількості ______ примірників і на ту ціль пересилаю чек (моні ордер) на суму $______ як належитість по $1.00 за примірник.

____
Підпис (писати по-англійськи).

Адреса: ______________________
____
____

ЗВІТ

ЗІ ЖЕРТВ, НАДІСЛАНИХ ДО ЗЛ. У. А. Д. КОМІТЕТУ. (ЗА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ 1948).

Филаделфія, Па.: Василь Карач $5.
Ст. Клер, Па.: Українська Церква Св. Николая $16.
Карнеґі, Па.: Тов. „Січ", від. 136 УНА, вкладка $10; Сетрицтво Св. Анни, від. 134, вкладка $15.
Женете, Па.: А. Сенчишин $5.
Лехбурґ, Па.: Т. Ковалюк $10.
Віліямпорт, Па.: І. Міллер $10.
Бервік, Па.: Кинік Франк $5.
Честер, Па.: Катерина Кручай $5.
Вест Істен, Па.: Іван Терлескі $5.
Мекізпорт, Па.: Василь Гнат $5.
Скрентон, Па.: Е. Шіґінська $4.
Еріе, Па.: Михайло Труш $5.
Пистбург, Па.: Демко Сеник $5.
Короаполіс, Па.: Василь Танчак $5.
Климер, Па.: В. Ґреб $5.
Ню Йорк, Н. Й.: Збірка з похорону Данила Павлика дня 22. травня ц. р. $20; Н. Горбовий $10; Софія Т. Ясейко $10; Петро Савуляк $5; Теодор Гнат $5; Емерікен Оверсіс Ейд $28,650.21.
Бронкс, Н. Й.: Укр. Жіноча Ліґа, від. 8, $10.
Бруклин, Н. Й.: Український Національний Дім $110; Антін Стікарський $5; Павло Крат $5.
Ричмонд Гіл, Н. Й.: Збірка зі срібного весілля Стефана і Стефанії Шіпка $37; Стефан Миськів, замість квітів на могилу своєї жени Анни в Озон Парк, Н. Й. $15.
Гіксвілле, Н. Й.: Віліям Смуток $5.
Іст Медов, Гемпстед, Н. Й.: Юліян Ільницький $10.
Вестбурі, Л. Ай., Н. Й.: Т. Яріш $5.
Сиракюз, Н. Й.: Павло Бугай $5.
Літл Фалс, Н. Й.: Василь Суховий $5, Дан Поцентилюк $5.
Ютіка, Н. Й.: пані Сінат $5.
Корона, Л. Ай., Н. Й.: М. Боднар $5,
Джерзі Сиді, Н. Дж.: Стефан Ґабріель $5.
Нюарк, Н. Дж.: С. Головатий $5, К. Тицька $5.
Пасейк, Н. Дж.: Марія Комар $10.
Картерет, Н. Дж.: С. Налаішин $5.
Кемден, Н. Дж.: Йосиф Мазепа $10, Д. Матішен $10.
Перт Амбой, Н. Дж.: Марія Кодак $10.
Мейвуд, Н. Дж.: Г. Павлик $5.
Ірвінгтон, Н. Дж.: Антін Самілья $5.
Дерби, Конн.: Українська Запорожська Січ $10.
Норт Френклин, Конн.: Марія Коновальчук $5.
Вотербери, Конн.: Збірка з 40-літнього ювілею панства Горбачук. Зложили: п-ство Горбачук $10, по $5: П. Салабай, М. Савяк, П. Ґурняк, А. Маланчук; Ю. Береза $2: по $1: А. Панек, М. Мазур, М. Шупінка.
Ансонія, Конн.: П. Тута $5.
Дітройк, Міш.: Гр. Кокот $10, Ф. Біл $10, Ст. Левкут $5.
Шікаго, Ілл.: Николай Гайдук $5, Николай Боруцкі $5.
Ломбард, Ілл.: Бен М. Мота $20.
Аврора, Ілл.: Андрій Нога $5.
Клівленд, Огайо: Катерина Люка $10, пані Францес Фоса $5, Анна Саник $5, Іван Колодка $5.
Йонґставн, Огайо: Марія Скібо $5, Андрей К. Бурей $10, Марія Кремін $5.
Кемпбел, Огайо: М. Бури $5.
Савт Бостон, Масс.: Д. Селенскі $5.
Верміліон Бей, Онт., Канада: Р. М. Качаля $5.
Вунсокет, Р. Ай.: Український Допомоговий Комітет $173; Ірена Стойко $5.
Вест Бервік, Р. Ай.: Марія Надорожна $5; по $3: пані С. Ясик, П. Порада, Т. Кnumo Коколишин, Г. Флер, Ст. Кордяк, Т. Подоля; по $2: Ірена Петриків, Г. Брезінський, Софія Шайка, А. Серафін, Текля Примак, Т. Коляс, Т. Сипит, С. Жиґайло, Марія Серафінович, М. Ноґівська, А. Гевко, Г. Чаров, Марія Омелян, А. Ґурський, І. Маліне, М. Кровіц, М. Каспер, Й. Костів, Катерина Бордяк, Ст. Жигайло, Дм. Прус, Гр. Кушка, Петро Бен, В. Батей, Іван Демнаіник, Антрій Буско, Марія Бучак, С. Брохінський, Юлія Савіцка, П. Стадник, К. Лукащук, Й. Добровольський, Й. Ючак, Г. Кавка, Софія Паславська, Катерина Приплєс, М. Дикевич, В. Фитулюйчик, А. Барон, М. Добрянський, І. Кордунський, Г. Мисик, В. Бурак, Й. Брелюс; по $1: Еліящ Дикан, С. Гриник, Николай Тиро, Академія Св. Володимира, Г. Гаргай, М. Шиян, Катерина Бурдяк, Т. Захарчук, Александер Гиса, Василь Бабій, Т. Мічковський, Проць Боднар, о. В. Олях, пані Фітца, Ч. Сильчак, М. Савчак, Н. Бабій, М. Бостак, Ірена Тарановська, М. Котуля, Іван Крочак, Марія Федорка, Параска Дурановська, Ф. Сірко, Н. Парколяп, Т. Скерчак, Марія Сосновська, К. Микитка, Ф. Блєх, В. Сокаль, М. Гайдак, М. Зуб, Д. Бентковський, П. Седло, І. Кухарський, І. Скрамко, М. Кравець, І. Шеремета, М. Ґалановський, В. Матковський, С. Казьмірський, П. Ковальчук, Петро Стасів, П. Вавро, Тоні Яріш, Марія Пастернак, Г. Себук, В. Мушинський, Ст. Турчик, Й. Костів, К. Завко, І. Томяк, Анна Бадіні, І. Готаля, Ф. Борух, Анна Дробот, Ф. Ясновський, Михайло Грицик, Василь Лібович, І. Бойчук, Іван Ганчор, М. Марків, І. Біліский, Анна Глушик, Лука Доманчук, І. Тим, Юлія Маніовська, М. Ґалянт, В. Голойда, Г. Скочиляс, В. Матковський, І. Костецький, М. Льошніовський, Гнат Солян, В. Смуток, Й. Плеснарський, Ст. Пик, І. Древняк, В. Ф. Найдан, К. Гнилька, Анастазія Єванко, о. Н. Федорович, о. А. Стангри.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

П. К., Ню Йорк. — Десятками разів ми виясняли, яке є наше відношення не тільки до статтей, які є передруком, але теж і до статтей наших кореспондентів. Ці, що читають „Свободу", знають, яке є становище газети в різних важних справах. Відоме їм теж і відношення газети до нової української іміграції, яке зясоване обширно в десятках статтей на цю тему.

До того треба памятати, що в Америці можна помилятись. Бувший американський амбасадор Кенеді виказував недавно в Ню Йорк Таймс, скільки є дуже нефортунних виразів в спогадах Чорчила та скільки неоправданих обвинувачень у справах світової ваги, але це не вважається закидом, зверненим в бік часопису, що друкував ці спогади. У нас в таких випадках підсувається якусь злу волю газеті людьми, що не виросли на демократичній свободі. Замість, як от Кенеді, написати до газети в культурний спосіб, в чому помилка, вони лаються. Чи не ліпше в такому випадку, замість робити з чогось непотрібну „історію", получену з істеричними нападами, спокійно й річево відповісти? Ми в „Свободі", звичайно, реаґуємо на різні того роду помилки, тільки звичайно не тоді, коли уми розгарячені свіжістю цього, що сталось. Збираємо ці речі й висказуємо про них свою думку, не згадуючи часто ні осіб, ні газет, та при таких нагодах, які нам видаються найбільш підходячими, бо тоді є надія, що аргументи заважать.

М. Л., Нюарк, Н. Дж. — Питаєте, що сталося з дописами з Пасейку та Елизабет в справі Манифестації. Відповідь: Досі не наспіли.

СТАВ ПРЕЗИДЕНТОМ УНІВЕРСИТЕТУ, ЗАМІСТЬ — ПРЕЗИДЕНТОМ АМЕРИКИ. Посеред спортовців-футболістів бачимо Геролда Стасена (в капелюсі), що був свого часу дуже спосібним і ліберальним губернатором Міннесоти, а пізніше одним з головних аспірантів на кандидата Республиканської партії на президента держави. Наразі політична карієра Стасена закінчилась тим, що його обрано президентом Пенсилвенійського університету.

Один голос може бути рішальним

Один голос може рішити наступного президента Злучених Держав, направити країну на шлях війни чи миру, поширити комунізм чи скріпити свободу, а теж мати великий вплив на високі ціни, мешкання та працю. Таке каже сенатор Теодор Ф. Ґрін, голова відділу національностей при Демократичнім Краєвім Комітеті, закликаючи американців чужинецького роду використати своє право американського громадянина і зареєструватися тепер, щоб голосувати в листопаді.

Згадуючи деякі, мало відомі факти з історії вільних американських виборів, аби доказати своє твердження про важливість кожного окремого голосу, сенатор Ґрін нагадує виборцям, що яких 36 стейтів ще переводять реєстрацію, але речинець реєстрації вже кінчиться.

„При системі, де рішає більшість, кожний окремий голос має велике значення", каже Т. Ґрін. Нераз кілька голосів рішали важні вибори.

Сенатор Ґрін згадує історичної ваги вибори 1918 року, коли ще п'ять голосів з кожної округи в стейті Колорадо були б дали партії Вудрова Вилсона контролю в сенаті і не допустили б Генрі Кабо Лоджа зайняти становище голови Комітету Закордонних Відносин, яке йому дало змогу розбивати Лігу Націй.

Деякі стейти видають реєстраційні посвідки і чимало громадян носить їх при собі як цінний доказ громадянства. Ті стейти, де живе багато американців чужинецького роду, продовжили термін реєстрації до перших днів жовтня.

Реєстрація вимагається перед виборами тому, нагадує сенатор Ґрін, що право голосу є одним з найбільш цінних прав американського громадянства. Тому той, хто не є американським громадянином, або хто не відповідає вимогам щодо часу замешкання в своїх виборчих округах, не має права голосувати. Це право мають американські громадяни.

Тому не страчайте права голосування, а втратимо його, як не зареєструємось. За інформаціями де відбувається реєстрація, як і за іншими відомостями в справі виборів телефонуйте до міського уряду.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

„КУЛЬТУРА БАВОВНИКУ"

Курс розрахований на курсанта з загальною освітою рівня горожанської школи; рівнож може вживатися яко підручник у середніх і нижчих сільсько-господарських і садово-городничих курсах. Курс цей написав спеціяльно для позаочного навчання кореспонденційною методою в УТГІ проф. д-р О. Архимович. Підручник складається з 4 лекцій, разом 20 сторінок нормалізованого формату (у 4°), в тексті 17 малюнків.

Зміст курсу такий: І. Вступ — група прядів'яних рослин: лен, коноплі, кенаф, джут, рамі, кендирь, манільська пенька, новозеландський лен. Бавовник, його ботанічна характеристика. II. Відміни бавовника. Його розвиток. Географічне розташування його культури. Використання продукції. III. Агротехніка бавовника: осінній обробіток ґрунту, угноєння, IV. Весняний обробіток ґрунту, передпосівний обробіток, підготування до посіву, насінньовий матеріял, термін посіву, способи посіву, пересаджування, дальший догляд за плянтацією, проривання, чеканка, дальше плекання бавовника, способи зрошення, збір бавовни, обробка сирця, шкідники. — Ukrainian Technical University, Regensburg, Paul Heyse 2, Germany — U. S. Zone.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ „ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС"

ПОВІДОМЛЕННЯ

ВІД РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

З нормалізацією поштових звязків між Америкою та европейським континентом, Редакція і Адміністрація „Свободи" одержують від українців з европейських країн щораз більше листів в найрізноманітніших справах, які часто не мають нічого спільного ані з редакцією ані з адміністрацією часопису. Не маючи прямо фізичної можности відповідати на ці всі листи окремо, Редакція і Адміністрація „Свободи" подають до відома:

1. Всі листи, переслані на адресу „Свободи" в справах, які не належать до її компетенції, чи засягу її діяння, відсилається до тих установ і комітетів, які заторкненими в листі справами займаються. Тут належать насамеред справи розшуків рідних, допомоги, інтервенції і т. п. Ці листи пересилається звичайно Допомоговому Комітетові у Филаделфії, не даючи на них відповіді. Тому що таке посередництво забирає багато часу і вимагає окремої праці, в інтересі всіх авторів таких листів є висилати їх найрадше відразу пересилати на адресу: United Ukrainian American Relief Committee, P O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa. (U. S. A.). В політичних справах писати до: Ukrainian Congress Committee of America, P. O. Box 721, Church St. Annex, New York 8, N. Y.

2 Редакція не звертає, ані не веде переписки на тему пересланих, але незамовлених і невикористаних газетних матеріялів, статей, кореспонденцій і т. п. Не звертається теж використаних рукописів.

3. Усіх тих, які зголошуються на постійних співробітників, чи кореспондентів, Редакція зберігає в своєму реєстрі, але не веде з ними переписки, якщо не думає з пороблених пропозицій користати.

4. Прохається не висилати документів, ані вартісних паперів: по призначенні: Листи в допомогових справах та в справі розшуків Редакція і Адміністрація не перебирають за них відповідальности.

5. Адміністрація не перебирає зобовязань за переслані, але незамовлені книжки, журнали і т. п. Часто трапляється, що европейські видавництва самі надсилають книжки, виставляючи рівночасно рахунок. За незамовлені книжки Адміністрація не платить готівкою, як теж не звертає їх, з огляду на кошта пересилки. Надіслані вже в той спосіб книжки проголошено в газеті до прдоажі і рахунок за них буде вирівняний тільки якщо і вміру того, як книжки будуть продані. При цьому треба додати, що зазначена на европейських виданнях ціна не стоїть в жодній пропорції до місцевого книжкового ринку.

6. Переслані оказійні числа, чи для обміну — полагоджується звичайним порядком.

7. Адміністрація не веде переписки і не відповідає на листи в справах, які до неї не належать.

8. Справи Редакції і Адміністрації „Свободи" прохається вважати за дві окремі справи, і полагоджувати їх окремими листами, або бодай окремими картками в одному листі. Це відноситься теж і до місцевої переписки.

Редакція і Адміністрація „Свободи" полагодили досі сотні і тисячі листів з Европи теж в справах, які до них не належать, не жаліючи на це ані труду ані гроша, якщо це було необхідне. Проте, це не можливо продовжувати на довшу мету, тимбільше при відносно наладнаних вже поштових звязках між американським і европейським континентами та при чіткому визначенні завдань і засягу діяння редакцій та поодиноких громадських допомогових і політичних Комітетів. Виселка листа на правильну адресу до одного, чи другого Комітету, дає теж більшу запоруку на його полагодження.

Усім авторам листів з Европи пригадується, щоби чітко і виразно писали свої адреси, найрадше друкованими літерами.

Редакція і Адміністрація „Свободи".

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 1940. Пірат наступає.

AS TARZAN, UNAWARE OF GIDSEL'S PRESENCE, LOWERED NEDDA SHE SUDDENLY SPIED HER TORMENTOR AND SCREAMED.
QUICKLY THE APE-MAN TIED THE ROPE, LEAVING HER SUSPENDED WHERE SHE WAS---
---AND LEAPED DOWN TO INVESTIGATE.
GLEEFULLY THE PIRATE DREW HIS CUTLASS AND LUNGED FROM THE SHADOWS.

Коли Тарзан, не знаючи про Ґідзела, спустив Неду, вона несподівано доглянула свого мучителя й закричала.

Малпочоловік швидко привязав вужілку іта Неда повисла там, де була...

...а він скочив наділ, щоб прослідити терен.

З радістю витягнув пірат свій меч і вискочив з тіні.